

2020-12-10
S2020/09284 (delvis)

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag angående samverkansfunktion och handlingsplan för arbetet mot antibiotikaresistens

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Folkhälsomyndigheten och Statens jordbruksverk i uppdrag att gemensamt ansvara för en nationell samverkansfunktion för arbetet mot antibiotikaresistens. Folkhälsomyndigheten och Statens jordbruksverk ska i samverkan med övriga myndigheter och aktörer som omfattas av samverkansfunktionen uppdatera den nuvarande tvärsektoriella handlingsplanen mot antibiotikaresistens genom att ta fram en gemensam tvärsektoriell handlingsplan gällande antibiotikaresistens som ska gälla t.o.m. 2024. Arbetet inom ramen för uppdraget ska utgå från och vara i linje med den svenska strategin för arbetet mot antibiotikaresistens från februari 2020.

Följande myndigheter ska bidra till arbetet inom ramen för uppdraget: Arbetsmiljöverket, E-hälsomyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte), Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas), Havs- och vattenmyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Kommerskollegium, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Socialstyrelsen, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket, Verket för innovationssystem (Vinnova) och Vetenskapsrådet. Dessa myndigheter ska delta i samverkansfunktionen, bistå i arbetet med att ta fram handlingsplanen och verka för att planen genomförs. Vid behov kan även andra aktörer, myndigheter och icke-statliga, involveras i arbetet.

Den gemensamma tvärsektoriella handlingsplanen ska relatera till den nationella strategin och beakta relevanta verksamheter och aktiviteter som bedrivs av enskilda myndigheter och aktörer. Framförallt ska aktiviteter och insatser som bedrivs i samverkan beskrivas och utvecklas inom ramen för handlingsplanen. Handlingsplanen ska beakta internationella åtaganden, utvecklingen internationellt och Sveriges bidrag i det avseendet. I flera hänseenden torde inriktningen av den nuvarande handlingsplanen vara relevant även framöver, efter uppdatering med utgångspunkt i den nuvarande strategin. Vid behov kan handlingsplanen uppdateras även efter 2021 i syfte att möjliggöra anpassning till eventuella nya förutsättningar och omvärldsfaktorer.

Folkhälsomyndigheten och Statens jordbruksverk ska efter samråd med övriga myndigheter och aktörer som omfattas av samverkansfunktionen redovisa uppdraget årligen senast den 31 december. Redovisningen ska lämnas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) med kopia till övriga berörda departement (se sändlistan) och hänvisa till det diarienummer som detta beslut har. Redovisningen ska analysera och redogöra för samverkansfunktionens arbete, och vid behov kan förslag till utveckling av uppdragets inriktning lämnas. Den uppdaterade handlingsplanen ska redovisas så snart som möjligt under 2021 och därefter löpande i samband med att handlingsplanen eventuellt uppdateras ytterligare. Den delredovisning som ska lämnas senast den 31 december 2022 ska inkludera en utvärdering av samverkansfunktionens arbete. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 december 2024.

Ärendet

Antibiotikaresistens är ett växande gräns- och sektorsöverskridande hot mot människors och djurs hälsa i Sverige såväl som globalt. Resistens mot antibiotika medför ökade ekonomiska kostnader och har negativa följder för arbetet med hållbar utveckling världen över. Antibiotikaresistens måste angripas tvärsektoriellt ("One Health"), vilket innebär att bl.a. människors och djurs hälsa, livsmedel, miljö, forskning, utbildning, innovation, handel och internationellt utvecklingsamarbete involveras. Regeringens initiativ Nationellt forskningsprogram om antibiotikaresistens har en central koordinerande funktion. Överlag kan det konstateras att Sverige i flera avseenden har en framstående ställning när det gäller arbetet mot antibiotikaresistens och även om det största behovet av insatser har identifierats

internationellt finns det dock ett fortsatt behov av åtgärder nationellt för att vidhålla och förbättra situationen ytterligare.

Regeringen beslutade i februari 2020 om en uppdaterad svensk strategi för arbetet mot antibiotikaresistens. Strategin ska ligga till grund för Sveriges arbete med att bromsa uppkomst och spridning av antibiotikaresistens, samt med att förebygga och hantera dess konsekvenser. Uppdateringen gjordes i linje med hur förutsättningarna för arbetet mot antibiotikaresistens har förändrats under de senaste åren i Sverige, inom EU och globalt. Strategin omfattar nationellt och internationellt arbete och gäller till och med 2023.

Mot bakgrund av den tidigare strategin för ett samordnat arbete mot antibiotikaresistens och vårdrelaterade sjukdomar (prop. 2005/06:50) fick Socialstyrelsen och Statens jordbruksverk i juni 2012 i uppdrag att t.o.m. 2017 ansvara för en nationell samverkansfunktion samt utarbeta en tvärssektoriell handlingsplan och en kommunikationsstrategi (dnr S2010/07655). Socialstyrelsens uppdrag överfördes till Folkhälsomyndigheten i juli 2015. År 2017 förnyades uppdraget till och med 2020 (dnr S2017/01706). Föreliggande uppdrag syftar till att främja ett samordnat tvärssektoriellt arbete med utgångspunkt i den svenska strategin för arbetet mot antibiotikaresistens från februari 2020. Uppdraget ersätter och bidrar till en kontinuerlig fortsättning på motsvarande uppdrag från mars 2017.

Myndigheternas samverkansfunktion involverar för närvarande 25 myndigheter och icke-statliga aktörer. I december 2017 redovisades den nuvarande handlingsplanen som ett underlag för myndigheternas fortsatta arbete. Merparten av handlingsplanens mål och åtgärder löper liksom uppdraget i sin helhet t.o.m. 2020. I december 2019 redovisades, inom ramen för uppdraget, en utvärdering av samverkansfunktionen. Utvärderingen framhåller bl.a. att det även fortsättningsvis behövs ett tydligt uppdrag angående samverkansfunktionen samt att det är värdefullt att deltagande myndigheter och organisationer är omnämnda i uppdraget.

Regeringen anser att Sverige ska visa ledarskap i det internationella arbetet mot antibiotikaresistens. Det gäller multilaterala processer, arbetet inom EU samt bilaterala kontakter och samarbeten. Agenda 2030 och politiken för global utveckling (PGU) utgör centrala ramverk. På internationell nivå har viktiga framsteg åstadkommit under senare år. Den globala handlingsplanen om antimikrobiell resistens (AMR) färdigställdes och antogs under 2015

(WHA68.7). Härigenom slogs bland annat fast att alla länder ska ha nationella handlingsplaner på plats till år 2017. Ett högnivåmöte om AMR anordnades i FN:s generalförsamling under 2016 som resulterade i antagandet av en politisk deklARATION som bland annat bekräftar frågans vikt, befintliga åtaganden och behovet av vidare åtgärder inom olika sektorer och nivåer (A/RES/71/3). Samma deklARATION uppmanade även till bildandet av en ad hoc-koordineringsgrupp för det globala arbetet, IACG, vars uppgift är att kartlägga de globala insatserna och aktörerna samt komma med rekommendationer. Gruppens slutrapport antogs av FN:s generalförsamling hösten 2019 och inbegriper en rekommendation om en förstärkt global styrstruktur som omfattar en global ledargrupp, en bevispanel samt en global plattform för aktörsutbyte.

Våren 2018 förnyade Världshälsoorganisationen (WHO), FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och Världsorganisationen för djurhälsa (OIE) sitt formaliserade engagemang i ett uppdaterat samarbetsavtal och sommaren 2019 lanserades en ny fond för det globala arbetet mot AMR (AMR MPPTF) där Sverige innehar en plats i styrelsen. Inom EU har flera rådslutsatser antagits som uppmärksammar behovet av handlingsplaner på nationell nivå och EU-nivå. Europeiska kommissionen publicerade en ny handlingsplan om AMR 2017. I den svenska strategin om antibiotikaresistens och i regeringens skrivelser Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030 (skr. 2015/16:182) samt Policyramverk för svenskt utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd (skr. 2016/17:60) framhåller regeringen antibiotikaresistensfrågans betydelse för arbetet i olika internationella sammanhang. Sverige har sedan starten 2012 haft en ledande roll för samarbetsplattformen Joint Programming Initiative on Antimicrobial Resistance (JPIAMR). Med 28 medlemsländer är JPIAMR, med sekretariat på Vetenskapsrådet, en viktig samlade kraft för internationell AMR-forskning.

På regeringens vägnar

Lena Hallengren

Martin Holmer

Kopia till

Justitiedepartementet/SSK

Utrikesdepartementet/HI, FN och IU Finansdepartementet/BA

Utbildningsdepartementet/F

Miljödepartementet/KE, NM och V

Näringsdepartementet/LB och EIN

Arbetsmarknadsdepartementet/ARM

Arbetsmiljöverket

E-hälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas)

Havs- och vattenmyndigheten

Inspektionen för vård och omsorg

Kemikalieinspektionen

Kommerskollegium

Livsmedelsverket

Läkemedelsverket

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Naturvårdsverket

Socialstyrelsen

Statens jordbruksverk

Statens veterinärmedicinska anstalt

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket

Uppsala universitet (ReAct)

Verket för innovationssystem (Vinnova)

Vetenskapsrådet.

Sveriges läkarförbund (Smittskyddsläkarföreningen)

Sveriges Kommuner och Regioner (Programråd Strama)